

TOEVALLIGE ONTMOETING MET LACHNELLA ALBOVIOLASCENS EN L. VILLOSA

Henk Lammers, Hoofdstraat 90, 5706 AM Helmond

Lachnella villosa and *L. alboviolascens* are described. The first differs from the latter in the slightly smaller fruitbodies, the looser structure of the tissue, the presence of numerous basidioles, and the narrower slightly pip-shaped spores, versus broader and more ovoid.

Onlangs had ik het geluk twee in elkaars directe nabijheid groeiende soorten van het geslacht *Lachnella* aan te treffen op hetzelfde substraat, nl. verdorpe stengels van Grote brandnetel (*Urtica dioica*) in de Stiphoutse bossen bij Helmond (kilometerhok 51-36-25, datum 14 januari 1990). Het gaat hierbij om *L. villosa* (Pers.: Schw.) Gillet en *L. alboviolascens* (A. & S.: Fr.) Fr.

Aangezien er in "de literatuur" (Moser, 1983; Breitenbach & Kränzlin, 1986) zeer weinig over dit genus geschreven is (zie echter ook het naschrift), heb ik beide soorten met elkaar vergeleken.

Oppervlakkig gelijken beide soorten zeer sterk op Ascomyceten; *Lachnella villosa* lijkt macroscopisch sterk op *Dasyscyphus niveus* (Hedw. : Fr.) Sacc.

De vruchtlichaampjes van beide soorten zijn steelloos en centraal aangehecht aan het substraat. De buitenzijde is sterk wit behaard. *Lachnella villosa* is min of meer grauwwit aan de binnenzijde en wit aan de buitenkant. De contrasterende kleuren van *L. alboviolascens* springen sterk in het oog: de binnenzijde is donker grauwbauw, terwijl de buitenkant wit is. De vruchtlichaampjes van *L. villosa* zijn kleiner, tot 0,9 mm in diameter, dan die van *L. alboviolascens*, die tot 1,5 mm groot kunnen worden. De weefselstructuur van *L. villosa* is veel losser dan die van *L. alboviolascens* (zie fig. 1c en 2c). Bij de eerste vallen de talloze basidiolen op; bij de tweede zijn deze afwezig (zie fig. 1a en 2a). Over de sporen kan opgemerkt worden dat deze bij *L. villosa* variabelere in lengte zijn en smaller en anders van vorm (zie fig. 1d en 2d).

In tabel 1 wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste kenmerken van beide soorten.

LITERATUUR

- Moser, M. (1983). Die Röhrlinge und Blätterpilze. In H. Gams, Kleine Kryptogamenflora. Band IIb/2. 5. Aufl.
Breitenbach, J. & Kränzlin, F. (1986). Pilze der Schweiz. Band 2. Nichtblätterpilze. Luzern.

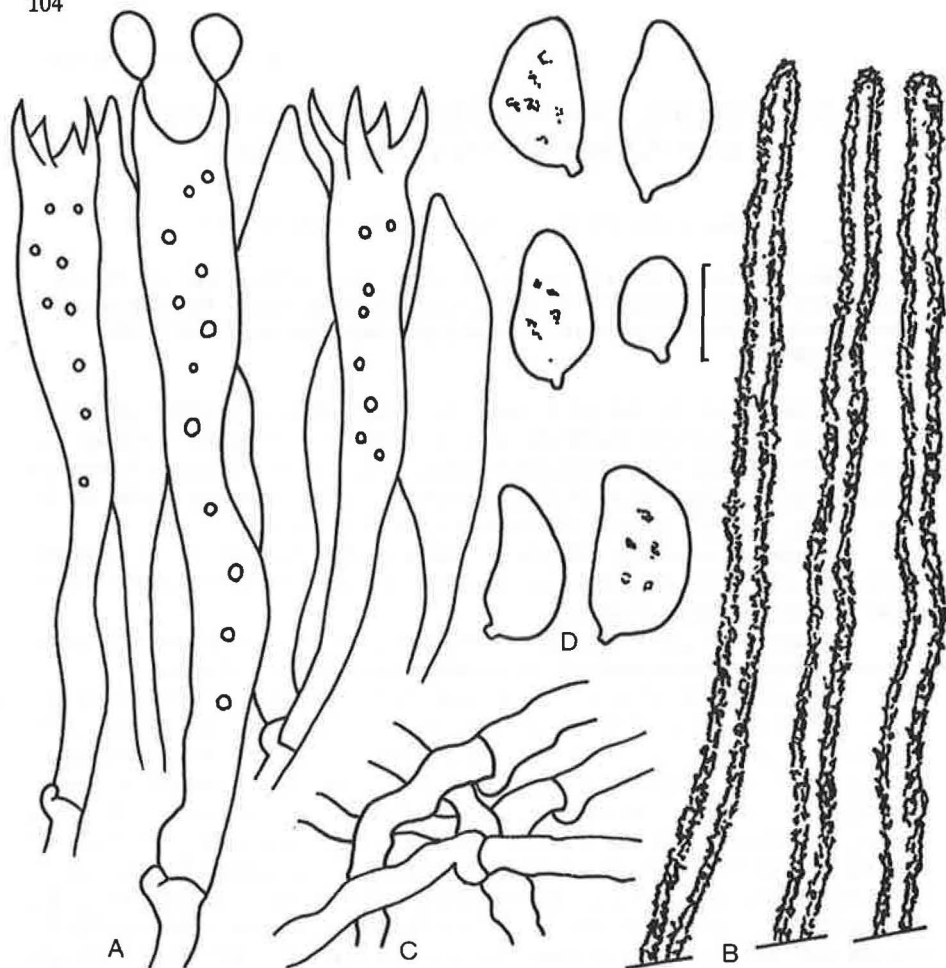

Fig. 1. *Lachnella villosa*; a. basidiën en basidiolen; b. haren; c. hyfen; d. sporen. Maatbalkje: 10 μ m.

NASCHRIFT

Nadat ik bovenstaand artikel had ingeleverd bij de Cooliairedactie, ontving ik van Else Vellinga een schrijven, waarin ze mij wees op een tweetal publicaties over *Lachnella*'s, te weten:

Agerer, R. (1983). Typusstudien an cyphelloiden Pilzen. IV. *Lachnella* Fr. s.l. Mitt. bot. Staatssamml. München 19: 163-334.

Bridge Cooke, W. (1961). The cyphellaceous fungi. A study in the Porothelaceae. Beih. Sydowia 4.

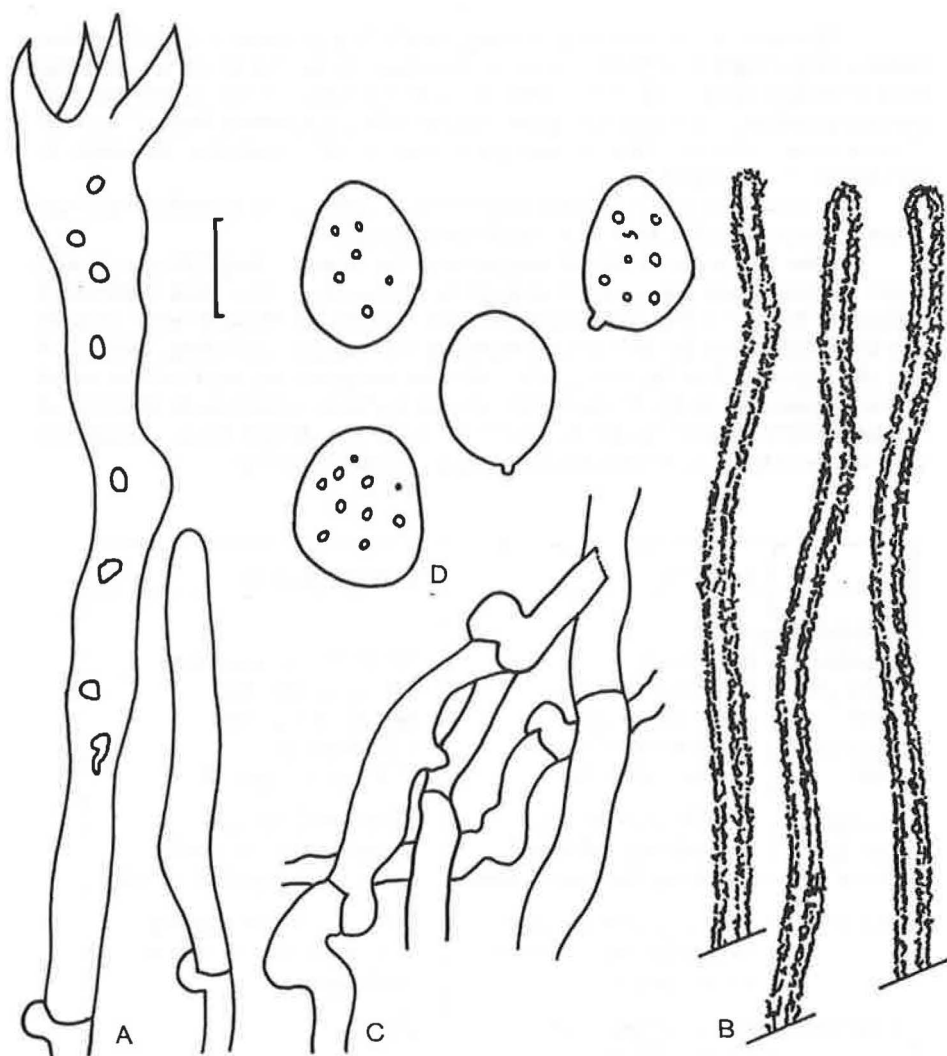

Fig. 2. *Lachnella alboviolascens*; a. basidiën; b. haren; c. hyfen; d. sporen.
Maatbalkje: 10 μ m.

Deze twee publicaties waren mij inderdaad niet bekend. Voor ik het betreffende artikel schreef heb ik binnen de N.M.V. geïnformeerd of er over deze groep meer literatuur bekend was. Klaarblijkelijk heb ik niet bij de juiste personen geïnformeerd, want ook zij wisten niet van het bestaan van deze literatuur af.

Hiermede wordt, naar mijn mening, een belangrijk gemis voor aankomende (amateur)mycologen blootgelegd. Immers, naarmate de kennis en de nieuwsgierigheid toenemen, neemt ook de behoefte aan gedegen literatuur toe; in het bijzonder determinatiesleutels zijn dan van grote waarde. Maar men moet dan wel van het bestaan ervan afweten. Het is onmogelijk zich op alle bestaande mycologische tijdschriften te abonneren.

Ik pleit ervoor om in Coolia nog veel meer aandacht te besteden aan uitgebrachte literatuur, in het bijzonder aan determinatiesleutels.

Maar nu iets over de mij toegezonden literatuur in vergelijking met mijn eigen waarnemingen. Agerer (1983) maakt in zijn sleutel in hoofdzaak onderscheid tussen een bruine en een hyaline randhaarbasis. Tevens zijn de mate van incrustatie van de randharen en de dikte van de wand van de basidiën van belang. Zelf heb ik ook de bruine randhaarbasis bij *L. alboviolascens* waargenomen, bij *L. villosa* heb ik er niet opgelet. Bij Bridge Cooke (1965) en ook bij Moser (1983) en Breitenbach & Kränzlin (1986) zijn hoofdzakelijk grootte en vorm van de sporen van belang; dit gaat wat betreft het hier beschreven materiaal ook uitstekend op.

	<i>L. villosa</i>	<i>L. alboviolascens</i>
Vruchtlichaam:		
grootte	0,2-0,9 mm	0,5-1,5 mm in doorsnede
vorm jong	bol- tot komvormig	bol- tot komvormig
rand	naar binnen gerold	naar binnen gerold
vorm oud	enigszins afgevlakt	schotelvormig
rand	min of meer recht	naar binnen ingerold
Haren: (zie fig. 1b en 2b)	220-250 x 6,6-8,8 μ m, onregelmatig cilindrisch, dikwandig, fijn geïncrusteerd	250-290 x 5,5-11 μ m, onregelmatig cilindrisch dikwandig, fijn geïncrusteerd
Hyfen:	4,2-7,4 μ m breed, hyalien, dunwandig, septen met en zonder gespen	4,4-7,7 μ m breed, hyalien, dunwandig, septen met en zonder gespen
Basidiolen:	talrijk, spoelvormig, tot 60 x 10 μ m	afwezig
Basidiën:	tot 90 x 10 μ m, knotsvormig, 2- en 4-sporig	tot 110 x 15 μ m, knotsvormig, 4-sporig
Sporen:	12,0-19,0 x 7,5-10,0 μ m, amandelvormig	15,0-16,5 x 11,0-13,0 μ m, ovaal tot eirond

Tabel 1. Een vergelijking van beide *Lachnella*'s